

Hallituksen esitys Eduskunnalle valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevan yleissopimuksen. Yleissopimus on tehty Genevessä 13 päivänä marraskuuta 1979 Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission korkean tason ympäristönsuojelukonferenssin yhteydessä. Suomi allekirjoitti tällöin yleissopimuksen.

Yleissopimuksella pyritään estämään ihmisen elinympäristön pilaantumista. Sopimuksen teksti on suosituspohjainen ja julistuksen luontoinen. Tavoitteeksi sopimuksessa asetetaan ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen rajoittaminen ja mahdollisuuksien mukaan sen asteittainen vähentäminen. Yleissopimuksessa vahvistetaan sopimuspuolten haluavan tässä tarkoituksessa tehostaa kansainvälistä yhteistyötä. Sopimuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on saada aikaan pysyvä neuvottelumekanismi ilman

epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen rajoittamiseksi. Rikinpäästöjen ehkäisy katsotaan ensisijaisen tärkeäksi.

Pohjoismaat ovat toimineet aktiivisesti ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevan sopimuksen aikaansaamiseksi. Sopimuksen yleiset suuntaviivat vastaavat Suomen asettamia tavoitteita.

Yleissopimus tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona kahdeskymmenesneljäs ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

Yleissopimus ei sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä eikä aiheuta suoranaisia jatkuvia kustannuksia, mutta koska Suomessa ei ole ilmansuojelua koskevaa lainsäädäntöä, hallitus pitää asian merkitykseen nähden eduskunnan suostumusta tarpeellisena.

YLEISPERUSTELUT.

1. Asian valmistelu.

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin (ETYK) päätösasiakirjan ympäristönsuojelua koskeva luku edellyttää, että kansainvälisellä yhteistyöllä luodaan laaja ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen tarkkailu- ja arviointiohjelma, joka aluksi koskee rikkidioksidia ja jota mahdollisesti laajennetaan kosemaan muitakin ilman epäpuhtauksia.

Neuvostoliitto teki Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission (ECE) yleiskokouksessa vuonna 1977 ehdotuksen ministeritason konferenssin järjestämisestä energia-, kuljetus- ja ympäristökysymyksistä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin (ETYK) seurannan puitteissa. Tämän ehdotuksen pohjalta ECE:ssä päädyttiin valmistelemaan aluksi ympäristökysymyksiä käsittelevää konferenssia. Suomen taholta tehtiin valmisteluiden yhteydessä useita aiheiden valintaa ja

menettelytapaa koskevia ehdotuksia. Pohjoismaat esittivät ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista käsittelevän työryhmän ensimmäisessä kokouksessa kesäkuussa 1978 yhteisen tekstiehdotuksen yleissopimukseksi, jonka keskeisimpänä tavoitteena oli saada aikaan pysyvä neuvottelumekanismi ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen rajoittamiseksi.

Yleissopimuksen lopullisesta tekstistä ja sen allekirjoittamisesta Genevessä 13—16 päivänä marraskuuta 1979 pidettävässä korkean tason ympäristönsuojelukonferenssissa päätettiin ECE:n 34. yleiskokouksessa huhtikuussa 1979. ECE:n jäsenvaltiot, muiden muassa Pohjoismaat, Neuvostoliitto ja Yhdysvallat, sekä myöskin Euroopan talousyhteisö allekirjoittivat yleissopimuksen korkean tason ympäristönsuojelukonferenssissa. Yleissopimuksen ovat toistaiseksi ratifioineet muiden muassa Neuvostoliitto, Unkari ja Portugal.

Valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevan yleissopimuksen ratifioimista on valmisteltu ulkoasianministeriössä. Sisäasiainministeriö on, hankittuaan sopimusta koskevan lausunnon muun muassa kauppa- ja teollisuusministeriöltä, puoltanut sopimuksen ratifioimista.

2. Sopimuksen merkitys.

Yleissopimuksen tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan asteittain vähentää ja ehkäistä ilman pilaantumista. Tähän tavoitteeseen pyritään kehittämällä ja edistämällä ilmansuojelua, tutkimus- ja kehittämistyötä, tietojenvaihtoa sekä ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen tarkkailua ja arviointia koskevaa Euroopan yhteistyöohjelmaa (EMEP). Sopimuspuolten tulee kehittää parhaat mahdolliset toimintasuunnitelmat ja -ohjelmat tavoitteiden toteuttamiseksi. Tämä merkitsee muun muassa tutkimuksen ja tarkkailun kehittämistä ja yhteensovittamista sekä tietojenvaihtoa ja neuvotteluita. Kaikkiaan sopimuspuolilta edellytetään aktiivista osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön ilmansuojelun alalla.

Erityisen merkillepantavaa sopimuksessa on, että se mahdollistaa sopimuspuolten yksilöllisten olosuhteiden huomioonottamisen sekä toimenpiteiden oikean ja oikeudenmukaisen kohdentamisen. Puitesopimuksena se lisäksi antaa riittävät mahdollisuudet esimerkiksi kahdenvälisiin neuvotteluihin epäpuhtauksia vastaanottavan ja niiden lähteenä toimivan osapuolen kesken.

Yleissopimuksen lopullinen teksti on tavoitteiltaan Pohjoismaiden ehdottamaa vaatimattomampi, mutta se merkitsee kuitenkin konkreettista askelta ETYK:in päätössiakirjan toteuttamisessa. Myöskin sen asiallinen merkitys on huomattava, sillä nyt on ensimmäistä kertaa laadittu kansainvälinen sopimus ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen ehkäisemiseksi, ja täten kysymyksessä olevat valtiot ovat samalla tunnustaneet, että maasta toiseen ilmassa kulkeutuvat epäpuhtaudet muodostavat uhan ympäristölle.

Yleissopimus on Suomen ilmansuojelun tavoitteiden edistämisen kannalta erittäin merkityksellinen, koska tähänastisten selvitysten mukaan enimmänsä osan Suomen alueelle laskeutuvista rikkidioksidipäästöistä katsotaan kulkeutuneen Keski-Euroopan teollisuuskeskusta. Rikin oksidien aikaansaaman maan ja veden happamuuden on todettu aiheuttaneen vakavia vaurioita muun muassa monen järven elävälle luonnolle Pohjoismaissa. Suomelle erityisen tärkeä kysymys on myös rikin oksidien mahdollinen vaikutus metsän kasvuun. Edellä mainitut seikat ovat luonnollisesti vaikuttaneet Suomen aktiiviseen osallistumiseen yleissopimuksen valmisteluihin ja sen kehittämiseen nykyisensuuntaiseksi neuvotteluja ja selvityksiä painottavaksi puitesopimukseksi.

3. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja.

Suomessa ei toistaiseksi ole ilmansuojelulainsäädäntöä, mutta tätä koskeva hallituksen esitys on valmisteltavana sisäasiainministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.

1. Sopimuksen sisältö.

Yleissopimuksen teksti on julistuksen luontoinen ja suosituspohjainen. Se ei sisällä sopimuspuolia suoranaisesti velvoittavia määräyksiä.

Johtolauseessa viitataan muun muassa ETYK:in päätössiakirjan ympäristönsuojelua ja erityisesti ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen ehkäisemistä koskeviin määräyksiin ja Euroopan talouskomission toimintaan näiden määräysten toteuttamiseksi kansainvälisellä tasolla.

Yleissopimuksen 1 artikla koskee sopimuksessa käytettyjä määritelmiä. Siinä määritellään tarkemmin, mitä sopimuksessa tarkoitetaan "ilman pilaantumisella", "ilman epäpuhtaudella" ja "valtiosta toiseen tapahtuvalla ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisella".

Yleissopimuksen peruseräkkeet sisältyvät sen 2—5 artiklaan. Yleissopimuksen tavoitteena on 2 artiklan mukaan mahdollisuuksien mukaan asteittain vähentää ja ehkäistä ilman pilaantumista. Sopimuksen 3 artiklan mukaan kehitetään tietojenvaihdon, neuvotteluiden, tutkimuksen ja tarkkailun avulla toimintasuunni-

telmia ilman epäpuhtauksien päästön torjumiseksi. Sopimuksen 4 artiklan mukaan sopimuspuolet vaihtavat keskenään tietoja ja laativat uudelleenarviointeja toimintasuunnitelmistaan, tieteellisestä toiminnastaan ja teknisistä toimenpiteistään, joiden tarkoituksena on mahdollisesti vaikutuksiltaan vahingollisten epäpuhtauksien päästön torjuminen. Määräykset sopimuspuolten välisistä neuvotteluista sisältävät 5 artiklaan. Tämä artikla antaa mahdollisuuden kahdenvälisiin neuvotteluihin epäpuhtauksia vastaanottavan ja niiden lähteenä toimivan sopimuspuolen kesken.

Yleissopimuksen päämääriin pyritään 6 artiklan mukaan kehittämällä ja edistämällä ilmansuojelujärjestelmiä ja niiden osana valvontatoimenpiteitä. Sopimuksen 7 artiklan mukaan tutkitaan ja kehitetään tarpeen mukaan teknisiä ratkaisuja sekä välineistöä ilman epäpuhtauksien tarkkailemista ja mittaamista varten sekä tutkitaan epäpuhtauksien vaikutusta ihmisen terveyteen ja ympäristöön. Sopimuksen päämäärien toteuttamiseksi vaihdetaan 8 artiklan mukaan saatavissa olevia tietoja ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumiseen liittyvistä kysymyksistä.

Sopimuspuolet tähdentävät 9 artiklassa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen tarkkailua ja arviointia koskevan Euroopan yhteistyöohjelman täytäntöönpanon ja edelleenkehittämisen tärkeyttä ja painottavat muun muassa toivomusta kaikkien sopimuspuolten täysimittaisesta osallistumisesta EMEP:in kansallisten ja kansainvälisten ohjelmien toteuttamiseen, yhteistyöhön perustuvan ympäristöntarkkailuohjelman perustamista, tietojenvaihdon tarvetta sekä kansallisten EMEP-verkkojen laajentamista niin, että niitä voitaisiin käyttää tarkkailu- ja valvontatarkoituksiin.

Yleissopimuksen hallinnolliset ja loppumääräykset sisältyvät 10—18 artiklaan. Yleissopimuksen toimeenpanevan elimen muodostavat 10 artiklan mukaan sopimuspuolten edustajat

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1980.

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

ECE:n ympäristökomitean (SAEP) puitteissa. Toimeenpaneva elin kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja sen tehtävänä on seurata yleissopimuksen täytäntöönpanoa. Toimeenpaneva elin käyttää tehtäviensä hoitamisessa avukseen EMEP:in johtোলিত, erityisesti tietojenkeruun ja tieteellisen yhteistoiminnan osalta. ECE:n toimeenpaneva sihteeri vastaa 11 artiklassa luetelluista toimeenpanevan elimen sihteerin tehtävistä. Yleissopimuksen 14 artikla sisältää määräyksiä yleissopimuksen allekirjoittamisesta. Yleissopimus oli avoinna allekirjoittamista varten Genevessä 13—16 päivänä marraskuuta 1979 ECE:n korkean tason ympäristökonferenssin yhteydessä ECE:n jäsenvaltioille sekä valtioille, joilla on neuvoo-antava asema ECE:ssä, samoin kuin alueellisille, itsenäisistä ECE:n jäsenvaltioista koostuville taloudellisille yhteistyöjärjestöille. Muilta osin 10—18 artikla eivät sisällä tavanomaisesta käytännöstä poikkeavia määräyksiä.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.

Ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskeva yleissopimus ei sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia tai sopimuspuolina olevia valtioita oikeudellisesti velvoittavia määräyksiä, mutta yleissopimuksen luonteen, asian tärkeyden ja aihepiirin uutuuden vuoksi hallitus on päättänyt pyytää yleissopimukselle eduskunnan suostumusta. Eduskunnan hyväksyttyä yleissopimuksen se ratifioidaan sekä saatetaan voimaan asetuksella.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 2 momentin mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Genevessä 13 päivänä marraskuuta 1979 tehdyn ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevan yleissopimuksen.

Ulkoasiainministeri Paavo Väyrynen

(Suomennos)

Valtiosta toiseen tapahtuvaa ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskeva

YLEISSOPIMUS

Tämän yleissopimuksen sopimuspuolet, päättäen edistää kanssakäymistä ja yhteistyötä ympäristönsuojelun alalla,

tietoisina Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission toiminnasta tämän kanssakäymisen ja yhteistyön lujittamiseksi erityisesti ilman epäpuhtauksien alalla, mukaan luettuna myös valtiosta toiseen tapahtuva ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutuminen,

tunnustaen Euroopan talouskomission panoksen Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin päätösasiakirjan asianmukaisten määräysten toteuttamisessa kansainvälisellä tasolla,

tietoisina Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökonferenssin päätösasiakirjan ympäristönsuojelua koskevassa luvussa tarkoitetusta yhteistyön tarpeesta ilman saastumisen ja sen vaikutusten torjumiseksi, mukaan luettuna ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutuminen, sekä viittauksesta tätä koskevan laajamittaisen tarkkailu- ja arviointiohjelman kehittämiseen kansainvälisen yhteistyön avulla, alkaen rikkidioksidista ja ottaen huomioon mahdollisuuden laajentaa ohjelmaa muihin epäpuhtauksiin,

ottaen huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien ympäristönsuojelukonferenssin julkilausuman asianomaiset kohdat ja erityisesti sen 21 periaatteen, joka ilmaisee yhteisen vakaumuksen siitä, että kaikilla valtioilla Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan sekä kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti on oikeus hyödyntää luonnonvaransa oman ympäristöpolitiikkansa mukaisesti ja vastuu varmistaa, ettei mikään toiminta niiden lainkäyttövallan piirissä tai niiden valvonnassa aiheuta ympäristövaurioita muissa valtioissa tai alueilla, jotka ovat niiden lainkäyttövallan ulkopuolella,

tietoisina ilman pilaantumisen mahdollisista lyhyen ja pitkän aikavälin haitallisista vaikutuksista mukaan luettuna myös valtiosta toiseen tapahtuva ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutuminen,

CONVENTION

on Long-Range Transboundary Air Pollution

The Parties to the present Convention, Determined to promote relations and co-operation in the field of environmental protection,

Aware of the significance of the activities of the United Nations Economic Commission for Europe in strengthening such relations and co-operation, particularly in the field of air pollution including long-range transport of air pollutants,

Recognizing the contribution of the Economic Commission for Europe to the multi-lateral implementation of the pertinent provisions of the Final Act of the Conference on Security and Co-operation in Europe,

Cognizant of the references in the chapter on environment of the Final Act of the Conference on Security and Co-operation in Europe calling for co-operation to control air pollution and its effects, including long-range transport of air pollutants, and to the development through international co-operation of an extensive programme for the monitoring and evaluation of long-range transport of air pollutants, starting with sulphur dioxide and with possible extension to other pollutants,

Considering the pertinent provisions of the Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, and in particular principle 21, which expresses the common conviction that States have, in accordance with the charter of the United Nations and the principles of international law, the sovereign right to exploit their own resources pursuant to their own environmental policies, and the responsibility to ensure that activities within their jurisdiction or control do not cause damage to the environment of other States or of areas beyond the limits of national jurisdiction,

Recognizing the existence of possible adverse effects, in the short and long term, of air pollution including transboundary air pollution,

huolestuneina, siitä että ilman epäpuhtauksia tuottavien päästöjen määrän ennustettu kasvu sopimuspuolten alueella saattaa lisätä tällaisia haittavaikutuksia,

tunnustaen tarpeen tutkia epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen vaikutuksia sekä todettujen ongelmien ratkaisumahdollisuuksia,

todeten halukkuutensa lujittaa kansainvälistä yhteistyötä asianmukaisten kansallisten ohjelmien kehittämiseksi tietojenvaihdon, neuvotte- luiden, tutkimustyön ja tarkkailun avulla sekä yhtenäistää kansallisia toimia ilman pilaantu- misen torjumiseksi, mukaan luettuna valtiosta toiseen tapahtuva ilman epäpuhtauksien kauko- kulkeutuminen,

ovat sopineet seuraavasta:

Määritelmät

1 artikla

Tässä yleissopimuksessa

a) "ilman pilaantuminen" tarkoittaa ainei- den tai energian välitöntä tai välillistä päästä- mistä ihmisen toimin ilmaan siten, että siitä aiheutuu haitallisia vaikutuksia, kuten vaaraa ihmisen terveydelle, vahinkoa elollisille luon- nonvaroille, eliöyhteisöille tai aineelliselle omai- suudelle tai ympäristön virkistys- tai muiden laillisten käyttömahdollisuuksien vähenemistä tai estymistä; käsitteellä "ilman epäpuhtaus" on vastaava merkitys;

b) "valtiosta toiseen tapahtuva ilman epä- puhtauksien kaukokulkeutuminen" tarkoittaa pilaantumista, joka fyysisesti on kokonaan tai osittain peräisin tietyn valtion kansallisen lain- käyttövallan alueelta ja jonka haitalliset vai- kutukset ulottuvat toisen valtion lainkäyttöval- lan alueelle niin kauas, ettei yksittäisten pääs- tölähteiden tai lähderyhmien vaikutuksia voi erottaa toisistaan.

Peruseriaatteen

2 artikla

Sopimuspuolet ovat vakaasti päättäneet, sa- malla kun ne ottavat asiaa koskevat tosiasiat ja ongelmat tarkoin huomioon, suojella ihmistä ja ihmisen elinympäristöä ilman pilaantumiselta ja ottavat tavoitteekseen rajoittaa sekä mahdol- lisuuksien mukaan vähitellen vähentää ja eh- käistä ilman pilaantumista, mukaan luettuna myös valtiosta toiseen tapahtuva ilman epä- puhtauksien kaukokulkeutuminen.

Concerned that a rise in the level of emis- sions of air pollutants within the region as forecast may increase such adverse effects,

Recognizing the need to study the implica- tions of the long-range transport of air pollutans and the need to seek solutions for the prob- lems identified,

Affirming their willingness to reinforce ac- tive international co-operation to develop appro- priate national policies and by means of ex- change of information, consultation, research and monitoring, to co-ordinate national action for combating air pollution including long- range transboundary air pollution,

Have agreed as follows:

Definitions

Article 1

For the purposes of the present Convention:

a) "air pollution" means the introduction by man, directly or indirectly, of substances or energy into the air resulting in deleterious effects of such a nature as to endanger human health, harm living resources and ecosystems and material property and impair or inter- fere with amenities and other legitimate uses of the environment, and "air pollutants" shall be construed accordingly;

b) "long-range transboundary air pollution" means air pollution whose physical origin is situated wholly or in part within the area under the national jurisdiction of one State and which has adverse effects in the area under the jurisdiction of another State at such a distance that it is not generally possible to distinguish the contribution of individual emission sources or groups of sources.

Fundamental principles

Article 2

The Contracting Parties, taking due account of the facts and problems involved, are determined to protect man and his environment against air pollution and shall endeavour to limit and, as far as possible, gradually reduce and prevent air pollution including long-range transboundary air pollution.

3 artikla

Sopimuspuolet kehittävät tämän yleissopimuksen puitteissa turhitta viivytyksittä tietojenvaihdon, neuvotteluiden, tutkimusten ja tarkkailun avulla toimintasuunnitelmia ja -ohjelmia, joita toteutetaan epäpuhtauksien ilmaan päästämisen torjumiseksi, ja ottavat tällöin huomioon jo suoritettut kansalliset ja kansainväliset toimet.

4 artikla

Sopimuspuolet vaihtavat keskenään tietoja ja laativat uudelleenarviointeja toimintasuunnitelmistaan, tieteellisistä toiminnoistaan ja teknisistä toimenpiteistään, joiden tarkoituksena on mahdollisuuksien mukaan torjua sellaisten ilman epäpuhtauksien päästöjä, joilla voi olla haitallisia vaikutuksia, edistäen siten ilman pilaantumisen ja siihen kuuluvan valtiosta toiseen tapahtuvan ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen vähentämistä.

5 artikla

Neuvotteluja järjestetään pyynnöstä aikaisessa vaiheessa yhtäältä sellaisten sopimuspuolten, jotka välittömästi kärsivät tai ovat huomattavan alttiina valtiosta toiseen tapahtuvalle ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumiselle, ja toisaalta sellaisten sopimuspuolten välillä, joiden lainkäyttövallan alaisuudessa tapahtuvasta tai siellä harjoitettavaksi aiotusta toiminnasta aiheutuu tai saattaisi aiheutua merkityksellistä ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista valtiosta toiseen.

Ilmansuojelu

6 artikla

Jokainen sopimuspuoli sitoutuu, ottaen huomioon 2—5 artiklan, käynnissä olevat tutkimukset, tietojenvaihdon, tarkkailun ja niiden tulokset sekä paikallisten ja muiden parantamistoimien kustannukset ja tehokkuuden sekä torjuakseen ilman pilaantumista varsinkin silloin, kun se on peräisin uusista tai uusituista laitoksista, kehittämään parhaita mahdollisia toimintasuunnitelmia ja -ohjelmia, joihin kuuluvat myös ilmansuojelujärjestelmät ja niiden osana tasapainoisen kehityksen huomioonottavat päästöjen vähentämistoimet, käyt-

Article 3

The Contracting Parties, within the framework of the present Convention, shall by means of exchanges of information, consultation, research and monitoring, develop without undue delay policies and strategies which shall serve as a means of combating the discharge of air pollutants, taking into account efforts already made at national and international levels.

Article 4

The Contracting Parties shall exchange information on and review their policies, scientific activities and technical measures aimed at combating, as far as possible, the discharge of air pollutants which may have adverse effects, thereby contributing to the reduction of air pollution including long-range transboundary air pollution.

Article 5

Consultations shall be held, upon request, at an early stage between, on the one hand, Contracting Parties which are actually affected by or exposed to a significant risk of long-range transboundary air pollution and, on the other hand, Contracting Parties within which and subject to whose jurisdiction a significant contribution to long-range transboundary air pollution originates, or could originate, in connexion with activities carried on or contemplated therein.

Air quality management

Article 6

Taking into account articles 2 to 5, the ongoing research, exchange of information and monitoring and the results thereof, the cost and effectiveness of local and other remedies and, in order to combat air pollution, in particular that originating from new or rebuilt installations, each Contracting Party undertakes to develop the best policies and strategies including air quality management systems and, as part of them, control measures compatible with balanced development, in particular by using the best available techno-

tämällä erityisesti parasta saatavilla olevaa tekniikkaa, joka on taloudellisesti toteuttamiskelpoinen, ja säästävää teknologiaa.

logy which is economically feasible and low-and non-waste technology.

Tutkimus- ja kehittämistyö

Research and development

7 artikla

Article 7

Sopimuspuolet ryhtyvät sen mukaan kuin niiden tarpeiden kannalta on asianmukaista ohjaamaan tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja tekemään sitä varten yhteistyötä. Tällainen tutkimus- ja kehittämistoiminta kohdistuu:

The Contracting Parties, as appropriate to their needs, shall initiate and co-operate in the conduct of research into and/or development of:

a) nykyisiin ja ehdotettuihin teknisiin keinoihin rikkiyhdisteiden ja muiden merkityksellisimpien ilman epäpuhtauksien päästöjen vähentämiseksi, jolloin huomioon otetaan myös tekninen ja taloudellinen toteutettavuus sekä vaikutukset ympäristöön;

a) existing and proposed technologies for reducing emissions of sulphur compounds and other major air pollutants, including technical and economic feasibility, and environmental consequences;

b) laitteisiin ja muihin välineisiin, joita käytetään ilmaan tulevien päästöjen ja ilmassa olevien epäpuhtauksien tarkkailuun ja määrittämiseen;

b) instrumentation and other techniques for monitoring and measuring emission rates and ambient concentrations of air pollutants;

c) valtiosta toiseen tapahtuvan ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen entistä parempaa tuntemista edistävien mallien kehittämiseen;

c) improved models for a better understanding of the transmission of long-range transboundary air pollutants;

d) rikkiyhdisteiden ja muiden merkityksellisimpien ilman epäpuhtauksien vaikutuksiin ihmisen terveyteen ja ympäristöön, mihin kuuluvat vaikutukset maa- ja metsätalouteen, materiaaleihin, vesien ja muun luonnon eliöyhteisöihin sekä näkyvyyteen, tieteellisten perusteiden luomiseksi ympäristönsuojelun edellyttämien annoksen ja vaikutuksen suhteiden määrittämiselle;

d) the effects of sulphur compounds and other major air pollutants on human health and the environment, including agriculture, forestry, materials, aquatic and other natural ecosystems and visibility, with a view to establishing a scientific basis for dose/effect relationships designed to protect the environment;

e) niiden vaihtoehtoisten toimien arvioimiseen yhteiskunnan, talouden ja ympäristön kannalta, joilla pyritään saavuttamaan ympäristönsuojelun tavoitteita, mukaan luettuna valtiosta toiseen tapahtuvan ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen vähentäminen;

e) the economic, social and environmental assessment of alternative measures for attaining environmental objectives including the reduction of long-range transboundary air pollution;

f) koulutusohjelmiin, jotka liittyvät rikkiyhdisteitä ja muita ilman merkityksellisimpiä epäpuhtauksia koskeviin ympäristönsuojelun näkökohtiin.

f) education and training programmes related to the environmental aspects of pollution by sulphur compounds and other major air pollutants.

Tietojenvaihto

Exchange of information

8 artikla

Article 8

Sopimuspuolet vaihtavat saatavissa olevia tietoja yhteiseksi edukseen 10 artiklassa tar-

The Contracting Parties, within the framework of the Executive Body referred to in

koitetun toimeenpanevan elimen toiminnassa ja kahdenkeskisesti:

a) sovittujen ilman epäpuhtauksien, aluksi rikkidioksidin, sovittavina ajanjaksoina sovittukokoisista ruudukon yksiköistä tapahtuvista päästöistä; tai sovittujen ilman epäpuhtauksien, aluksi rikkidioksidin, valtion rajat ylittävistä vuosta sovittavilla välimatkoilla ja sovittavina ajanjaksoina;

b) huomattavista muutoksista kansallisiin suunnitelmiin ja toimiin sekä teollisuuden yleiseen kehitykseen ja niiden mahdollisista vaikutuksista, jotka saattaisivat aiheuttaa merkityksellisiä muutoksia valtiosta toiseen tapahtuvaan ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumiseen;

c) valtiosta toiseen tapahtuvan ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen kannalta merkityksellisen ilman pilaantumisen vähentämiseen tähtäävästä torjuntatekniikasta;

d) rikkijyhdisteiden ja muiden merkityksellisimpien ilman epäpuhtauksien päästöjen torjunnan arvioituista kansantalouden kustannuksista;

e) kulkeutumisilmiön eri vaiheita koskevista ilmatieteellisistä ja fysikaaliskemiallisista seikoista;

f) valtiosta toiseen tapahtuvan ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen fysikaaliskemiallisia ja biologisia vaikutuksia koskevista seikoista sekä niiden vahinkojen¹⁾ laajuudesta, joiden nämä tiedot osoittavat voivan johtua valtiosta toiseen tapahtuvasta ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisesta;

g) valtion, osa-alueen ja alueen toimintasuunnitelmista ja -ohjelmista rikkijyhdisteiden ja muiden merkityksellisimpien ilman epäpuhtauksien rajoittamiseksi.

Ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen tarkkailua ja arviointia koskevan Euroopan yhteistyöohjelman täytäntöönpano ja edelleen kehittäminen

9 artikla

Sopimuspuolet tähdentävät nykyisen "ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumisen tarkkailua ja arviointia koskevan Euroopan yhteistyöohjelman" (jäljempänä EMEP) toteuttamisen tär-

¹⁾ Tämä yleissopimus ei sisällä valtion vahingonkorvausvastuuta koskevia määräyksiä.

article 10 and bilaterally, shall, in their common interests, exchange available information on:

a) data on emission at periods of time to be agreed upon, of agreed air pollutants, starting with sulphur dioxide, coming from grid-units of agreed size; or on the fluxes of agreed air pollutants, starting with sulphur dioxide, across national borders, at distances and at periods of time to be agreed upon;

b) major changes in national policies and in general industrial development, and their potential impact, which would be likely to cause significant changes in long-range transboundary air pollution;

c) control technologies for reducing air pollution relevant to long-range transboundary air pollution;

d) the projected cost of the emission control of sulphur compounds and other major air pollutants on a national scale;

e) meteorological and physico-chemical data relating to the processes during transmission;

f) physico-chemical and biological data relating to the effects of long-range transboundary air pollution and the extent of the damage¹⁾ which these data indicate can be attributed to long-range transboundary air pollution;

g) national, subregional and regional policies and strategies for the control of sulphur compounds and other major air pollutants.

Implementation and further development of the co-operative programme for the monitoring and evaluation of the long-range transmission of air pollutants in Europe

Article 9

The Contracting Parties stress the need for the implementation of the existing "Co-operative programme for the monitoring and evaluation of the long-range transmission of air

¹⁾ The present Convention does not contain a rule on State Liability as to damage.

keyttä ja painottavat sen kehittämiseksi edelleen:

a) toivomusta kaikkien sopimuspuolten täydestä osallistumisesta EMEP:in toteuttamiseen, mikä ensi kädessä perustuu rikkidioksidin ja sen kaltaisten aineiden tarkkailuun;

b) tarvetta käyttää tarkkailussa toisiinsa rinnastettavia tai standardoituja menetelmiä mahdollisuuksien mukaan;

c) sitä, että tarkkailuohjelman olisi perustuttava sekä kansallisiin että kansainvälisiin ohjelmiin. Tarkkailuasemat perustetaan ja tiedot kerätään sen maan kansallisen lainkäyttövallan alaisuudessa, missä tarkkailuasemat sijaitsevat;

d) sitä, että olisi luotava edellytykset yhteistyöhön pohjautuvalle ympäristöntarkkailuohjelmalle, joka perustuisi ja jossa otettaisiin huomioon nykyiset ja vastaiset valtion, osaluheen, alueen ja muut kansainväliset ohjelmat;

e) tarvetta vaihtaa sovittavin väliajoin tietoja sovittujen ilman epäpuhtauksien päästöistä, aluksi rikkidioksidista, joka on peräisin sovittujen kokoisista ruudukon yksiköistä, tai sovittujen ilman epäpuhtauksien, aluksi rikkidioksidin, valtion rajat ylittävästä vuosta sovittavilla välimatkoilla ja sovittavina ajanjaksoina. Menetelmien ja leviämismallien, joita käytetään vuon määrittämiseen tai ruudukon yksiköistä peräisin olevien päästöjen määrittämiseen, on oltava saatavilla ja ne on ajoittain tarkistettava, jotta niitä voitaisiin parantaa;

f) halukkuuttaan jatkaa sovittuja epäpuhtauksien, aluksi rikkidioksidin, kokonaispäästöjä koskevien kansallisten tietojen vaihtoa ja ajoittaista tarkistusta;

g) tarvetta hankkia ilmatieteellisiä ja fyysikaaliskemiallisia tietoja ilman epäpuhtauksien leviämisen yhteydessä esiintyvistä ilmiöistä;

h) tarvetta tarkkailla kemiallisia aineita ympäristön muissa aineksissa, kuten vedessä, maaperässä ja kasvillisuudessa ja saada aikaan vastaava tarkkailuohjelma terveyteen ja ympäristöön vaikuttavien tekijöiden kirjaamiseksi;

pollutants in Europe" (hereinafter referred to as EMEP) and, with regard to the further development of this programme, agree to emphasize:

a) the desirability of Contracting Parties joining in and fully implementing EMEP which, as a first step, is based on the monitoring of sulphur dioxide and related substances;

b) the need to use comparable or standardized procedures for monitoring whenever possible;

c) the desirability of basing the monitoring programme on the framework of both national and international programmes. The establishment of monitoring stations and the collection of data shall be carried out under the national jurisdiction of the country in which the monitoring stations are located;

d) the desirability of establishing a framework for a co-operative environmental monitoring programme, based on and taking into account present and future national, sub-regional, regional and other international programmes;

e) the need to exchange data on emissions at periods of time to be agreed upon, of agreed air pollutants, starting with sulphur dioxide, coming from grid-units of agreed size; or on the fluxes of agreed air pollutants, starting with sulphur dioxide, across national borders, at distances and at periods of time to be agreed upon. The method, including the model, used to determine the fluxes, as well as the method, including the model, used to determine the transmission of air pollutants based on the emissions per grid-unit, shall be made available and periodically reviewed, in order to improve the methods and the models;

f) their willingness to continue the exchange and periodic updating of national data on total emissions of agreed air pollutants, starting with sulphur dioxide;

g) the need to provide meteorological and physico-chemical data relating to processes during transmission.

h) the need to monitor chemical components in other media such as water, soil and vegetation, as well as a similar monitoring programme to record effects on health and environment;

i) toivomusta, että kansallisia EMEP-verkkoja laajennettaisiin siten, että niitä voitaisiin käyttää tarkkailu- ja valvontatarkoituksiin.

i) the desirability of extending the national EMEP networks to make them operational for control and surveillance purposes.

Toimeenpaneva elin

Executive body

10 artikla

Article 10

1. Sopimuspuolten edustajat muodostavat ECE:n ympäristökomitean (SAEP) puiteissa tämän yleissopimuksen toimeenpanevan elimen ja kokoontuvat tässä ominaisuudessa vähintään kerran vuodessa.

1. The representatives of the Contracting Parties shall, within the framework of the Senior Advisers to ECE Governments on Environmental Problems, constitute the Executive Body of the present Convention, and shall meet at least annually in that capacity.

2. Toimeenpanevan elimen tehtäviin kuuluu:

2. The Executive Body shall:

a) seurata tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoa;

a) review the implementation of the present Convention;

b) perustaa tarpeen mukaan työryhmiä käsittelemään tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoon ja kehittämiseen liittyviä asioita ja tässä tarkoituksessa valmistelemaan asianmukaisia selvityksiä ja muuta aineistoa sekä laatimaan suosituksia toimeenpanevan elimen harjoittavaksi;

b) establish, as appropriate, working groups to consider matters related to the implementation and development of the present Convention and to this end to prepare appropriate studies and other documentation and to submit recommendations to be considered by the Executive Body;

c) suorittaa muut tämän yleissopimuksen määräyksiin perustuvat tehtävät.

c) fulfil such other functions as may be appropriate under the provisions of the present Convention.

3. Toimeenpaneva elin käyttää EMEP:in johtolintä voidakseen täysimittaisesti osallistua tämän yleissopimuksen edellyttämään toimintaan erityisesti tietojenkeruun ja tieteellisen yhteistoiminnan osalta.

3. The Executive Body shall utilize the Steering Body for the EMEP to play an integral part in the operation of the present Convention in particular with regard to data collection and scientific co-operation.

4. Toimeenpaneva elin käyttää harkintansa mukaan tehtäviensä suorittamiseksi myös muita asianomaisista kansainvälisistä järjestöistä saatavia tietoja.

4. The Executive Body, in discharging its functions, shall, when it deems appropriate, also make use of information from other relevant international organizations.

Sihteeristö

Secretariat

11 artikla

Article 11

Euroopan talouskomission toimeenpaneva sihteeri vastaa seuraavista toimeenpanevan elimen sihteeristön tehtävistä:

The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall carry out, for the Executive Body, the following secretariat functions:

a) kutsuu koolle ja valmistelee toimeenpanevan elimen kokoukset;

a) to convene and prepare the meetings of the Executive Body;

b) toimittaa sopimuspuolille tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti vastaanottamansa raportit ja muut tiedot;

b) to transmit to the Contracting Parties reports and other information received in accordance with the provisions of the present Convention;

c) suorittaa toimeenpanevan elimen sille määräämät tehtävät.

c) to discharge the functions assigned by the Executive Body.

Yleissopimuksen muutokset

12 artikla

1. Jokainen sopimuspuoli voi esittää muutosehdotuksia tähän yleissopimukseen.

2. Muutosehdotusten teksti toimitetaan kirjallisena Euroopan talouskomission toimeenpanevalle sihteerille, joka ilmoittaa niistä kaikille sopimuspuolille. Toimeenpaneva elin käsittelee muutosehdotukset seuraavassa vuosikokouksessaan edellyttäen, että Euroopan talouskomission toimeenpaneva sihteeri on lähettänyt muutosehdotuksen kaikille sopimuspuolille vähintään yhdeksänkymmentä päivää ennen kokousta.

3. Muutokset tähän yleissopimukseen hyväksytään sopimuspuolten edustajien ollessa siitä yksimielisiä ja ne tulevat voimaan niiden sopimuspuolten osalta, jotka ovat ne hyväksyneet, yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona kaksi kolmasosaa sopimuspuolista on tallettanut hyväksymiskirjansa tallettajan huostaan. Tämän jälkeen muutos tulee voimaan muiden sopimuspuolten osalta yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona asianomainen sopimuspuoli on tallettanut muutosta koskevan hyväksymiskirjansa.

Riitojen ratkaisu

13 artikla

Jos kahden tai useamman tämän yleissopimuksen sopimuspuolen välillä syntyy riita tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, ne pyrkivät ratkaisemaan riidan neuvottelemalla tai millä tahansa muulla riitojen ratkaisumenetelmällä, jonka riidan osapuolet hyväksyvät.

Allekirjoittaminen

14 artikla

1. Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Yhdistyneiden Kansakuntien Ge-

Amendments to the Convention

Article 12

1. Any Contracting Party may propose amendments to the present Convention.

2. The text of proposed amendments shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall communicate them to all Contracting Parties. The Executive Body shall discuss proposed amendments at its next annual meeting provided that such proposals have been circulated by the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe to the Contracting Parties at least ninety days in advance.

3. An amendment to the present Convention shall be adopted by consensus of the representatives of the Contracting Parties, and shall enter into force for the Contracting Parties which have accepted it on the ninetieth day after the date on which two-thirds of the Contracting Parties have deposited their instruments of acceptance with the depositary. Thereafter, the amendment shall enter into force for any other Contracting Party on the ninetieth day after the date on which that Contracting Party deposits its instrument of acceptance of the amendment.

Settlement of disputes

Article 13

If a dispute arises between two or more Contracting Parties to the present Convention as to the interpretation or application of the Convention, they shall seek a solution by negotiation or by any other method of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

Signature

Article 14

1. The present Convention shall be open for signature at the United Nations Office

neven toimistossa 13—16 päivänä marraskuuta 1979 Euroopan talouskomission korkean tason ympäristönsuojelukokouksen yhteydessä Euroopan talouskomission jäsenvaltioille sekä valtioille, joilla on neuvoo-antava asema ECE:en nähden YK:n talous- ja sosiaalineuvoston 28 maaliskuuta 1947 hyväksymän päätöslauselman 36 (IV) 8 kappaleen mukaisesti, ja alueellisille, itsenäisistä ECE:n jäsenvaltioista koostuville taloudellisille yhteistyöjärjestöille, joilla on toimivalta neuvotella sekä tehdä ja soveltaa kansainvälisiä sopimuksia tämän yleissopimuksen alaan kuuluvissa asioissa.

2. Toimialaansa kuuluvissa asioissa nämä alueelliset yhteistyöjärjestöt omalta osaltaan harjoittavat niitä oikeuksia ja täyttävät ne velvollisuudet, jotka tämä yleissopimus niiden jäsenvaltioille asettaa. Kyseisissä tapauksissa yhteistyöjärjestöjen jäsenvaltiot eivät erikseen saa harjoittaa näitä oikeuksia.

Ratifiointi, hyväksyminen ja liittyminen

15 artikla

1. Tämä yleissopimus on ratifioitava tai hyväksyttävä.

2. Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten 17 päivästä marraskuuta 1979 alkaen 14 artiklan 1 kappaleessa mainituille valtioille ja järjestöille.

3. Ratifioimis-, hyväksymis- ja liittymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimii tallettajana.

Voimaantulo

16 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona kahdeskymmenesneljäs ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu.

2. Jokaisen sopimuspuolen osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen tai

at Geneva from 13 to 16 November 1979 on the occasion of the High-level Meeting within the framework of the Economic Commission for Europe on the Protection of the Environment; by the member States of the Economic Commission for Europe as well as States having consultative status with the Economic Commission for Europe, pursuant to paragraph 8 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations, constituted by sovereign States members of the Economic Commission for Europe, which have competence in respect of the negotiation, conclusion and application of international agreements in matters covered by the present Convention.

2. In matters within their competence, such regional economic integration organizations shall, on their own behalf, exercise the rights and fulfil the responsibilities which the present Convention attributes to their member States. In such cases, the member States of these organizations shall not be entitled to exercise such rights individually.

Ratification, acceptance, approval and accession

Article 15

1. The present Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval.

2. The present Convention shall be open for accession as from 17 November 1979 by the States and organizations referred to in article 14, paragraph 1.

3. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who will perform the functions of the depositary.

Entry into force

Article 16

1. The present Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the twenty-fourth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For each Contracting Party which ratifies, accepts or approves the present Con-

liittyy siihen sen jälkeen kun kahdeskymmenesneljäs ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona asianomainen sopimuspuoli on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

vention or accedes thereto after the deposit of the twenty-fourth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such Contracting Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Irtisanominen

17 artikla

Milloin tahansa viiden vuoden kuluttua siitä, jolloin tämä yleissopimus on jonkin sopimuspuolen osalta tullut voimaan, asianomainen sopimuspuoli voi irtisanoa tämän yleissopimuksen jättämällä kirjallisen irtisanomisilmoituksen tallettajalle. Irtisanominen tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut ilmoituksen.

Withdrawal

Article 17

At any time after five years from the date on which the present Convention has come into force with respect to a Contracting Party, that Contracting Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the depositary.

Todistusvoimaiset tekstit

18 artikla

Tämän yleissopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet asianmukaisesti valtuutettuina ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Genevessä 13 päivänä marraskuuta 1979.

Authentic texts

Article 18

The original of the present Convention, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized thereto, have signed the present Convention.

Done at Geneva, this thirteenth day of November, one thousand nine hundred and seventy-nine.

(Allekirjoitukset)

(Signatures)

